Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru judecător: S. Suvac
Dosarul nr. 2a-158/23
2-21060733-02-2a-17012023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

25 ianuarie 2024
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ion Țurcan
Judecători Ina Dutca și Ala Malîi
Grefier Danu Blanovschi

examinând în ședință publică cererea de apel depusă de Sorochin Iuri și apelul incident depus de reprezentantul apelantului, *****, avocatul Sorin Tighinean, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** cu privire la obligarea prezentării scuzelor publice, încasarea prejudiciului moral, constatarea încălcării drepturilor și libertăților fundamentale și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t :

Circumstanțele cauzei:

La 22 aprilie 2021, Sorochin Iuri s-a adresat în instanță cu acțiune împotriva lui Eșanu Valentin cu privire la obligarea prezentării scuzelor publice, încasarea prejudiciului moral, constatarea încălcării drepturilor și libertăților fundamentale și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că la 22 iunie 2020, ora 14:48, ***** în timp ce se afla lângă Parlamentul Republicii Moldova, în loc public, l-a numit cu cuvinte necenzurate, amenințându-l atât pe reclamant, cât și familia sa, cu răfuială fizică.

A menționat că la 15 iulie 2020 a fost întocmit procesul-verbal de sesizare privind săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii, la care a participat

ofițerul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Buiucani, victima, *****, „reprezentantul său legal” în bază de procură – Andrei Racu.

A precizat că la 18 decembrie 2020 a fost întocmit procesul-verbal de contravenție în baza art. 354 Cod contravențional, contravenție recunoscută de către *****, ultimul acceptând sancțiunea stabilită, fapt pentru care a și semnat.

A afirmat că prin faptul că a fost defăimat, a fost numit cu cuvinte necenzurate, amenințat cu răfuiala fizică de către pârât, reclamantului i-a fost lezată onoarea, demnitatea și reputația profesională.

Făcând referire la suferințele psiho-emoționale profunde provocate de pârât, în situația în care i-a fost lezată nu doar onoarea și demnitatea, dar și reputația profesională de avocat, reclamantul a solicitat compensarea prejudiciului moral în sumă de 100000 lei.

Totodată, reclamantul a solicitat obligarea pârâtului să prezinte scuze publice atât lui *****, cât și familiei sale.

În justificarea pretențiilor formulate, a făcut trimitere la prevederile art. 15, 26, 32 alin. (1) și (2) din Constituție, art. 10, 11, 14, 15, 16, 43 alin. (1) și (2), 1998, 2036 și 2037 Codul civil, art. 10, 45, 383 alin. (2) Cod contravențional, art. 6, 10 par.2, art. 13 CEDO.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 15 iunie 2021, Sorochin Iuri a solicitat obligarea pârâtului Eșanu Valentin, să prezinte scuze publice atât reclamantului, cât și familiei sale, încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000 lei, constatarea încălcării de către pârât a drepturilor și libertăților fundamentale și compensarea de către ***** a cheltuielilor de judecată suportate.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2022, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** cu privire la obligarea prezentării scuzelor publice, încasarea prejudiciului moral, constatarea încălcării drepturilor și libertăților fundamentale și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la pârâtul Eșanu Valentin, în beneficiul reclamantului Sorochin Iuri, cu titlu de prejudiciu moral suma de 1 000 lei, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat corespunzător pretențiilor admise în mărime de 100 lei, cheltuielile poștale în mărime de 15,10 lei, iar în total suma de 1 115,10 (una mie una sută cincisprezece, 10) lei.În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 3 noiembrie 2022, Sorochin Iuri a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2022, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii în partea pretențiilor respinse, cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii în modul formulat.

La rândul său, la 1 mai 2023, avocatul Tighinean Sorin, în interesele lui Eșanu Valentin a depus apel incident împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2022, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel, reiterând argumentele de fapt și temeiurile de drept invocate în cererea de chemare în judecată, apelantul/reclamant Sorochin Iuri a indicat că instanța de fond nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzei.

În ceea ce privește determinarea cuantumului prejudiciului moral, a invocat că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că acțiunile ilicite ale pârâtului au avut loc în apropierea Paramentului în loc public, fiindu-i lezată onoarea, demnitatea și reputația profesională, reclamantul având statut de avocat, respectiv prejudiciul suportat este unul cu mult mai mare și urmează a fi restabilit integral în drepturile lezate de pe urma acțiunilor pârâtului.

A specificat că din momentul maltratării sale verbale, a avut de suferit deoarece nu poate să asigure securitatea familiei sale, fiind un factor psihologic care se răsfrânge asupra apelantului.

A menționat că declarațiile lui Eșanu Valentin și maniera arogantă manifestate prin cuvinte necenzurate, arătând direct la persoana reclamantului și la familia sa, constituind amenințarea avocatului în legătură cu atribuțiile sale profesionale, o imixtiune nejustificată în exercitarea profesiei de avocat, echivalează cu un atac la independența profesiei de avocat, fiindu-i înjosită reputația profesională în fața publicului larg.

Apelantul/reclamant a invocat interesul său legitim în dezmințirea informației, având în vedere că informația este falsă și judecățile de valoare sunt lipsite de substrat factologic.

În motivarea apelului incident, avocatul Tighinean Sorin, în interesele lui Eșanu Valentin a menționat că lui Sorochin Iuri nu are dreptul la compensarea prejudiciului moral, or însăși tragerea la răspundere contravențională a lui Eșanu Valentin constituie în sine o satisfacție echitabilă de ordin moral pentru apelantul Sorochin Iuri, care nu ar trebui suplinită sub aspect pecuniar.

Ca rezultat al săvârșirii contravenției de către Eșanu Valentin, ui Sorochin Iuri nu i-au fost restrânse drepturile, libertățile sau posibilitățile de viață familială sau socială, așa cum prevăd reglementările art. 2037 Cod civil, nu au existat martori ai incidentului, conflictul nu a fost reflectat în careva surse mass-media, iar Eșanu Valentin nici nu cunoștea despre faptul că Sorochin Iuri este avocat, atunci fiind prima dată când l-a văzut.

A concluzionat că Sorochin Iuri nu a prezentat probe și nu a argumentat cauzarea cărorva suferințe fizice sau psihice, iar instanța de fond nu a avut temeiuri pentru a dispune încasarea sumei de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În ședința instanței de apel, apelantul/reclamant Sorochin Iur, apelantul/pârât Eșanu Valentin și reprezentantul său, avocatul Tighineanu Sorin nu s-au prezentat, deși a fost citați legal, drept urmare, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 2 noiembrie 2022, iar cererea de apel declarată de Sorochin Iuri a fost depusă la 3 noiembrie 2022, cu respectarea termenului prevăzut de lege.

Totodată, potrivit art. 362^1 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cadrul procesului în care se judecă apelul depus de apelant, intimatul este în drept, după expirarea termenului de apel, să depună apel în scris, inclusiv în formă electronică prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Apelul incident se depune nu mai tîrziu de data depunerii referinţei la cererea de apel.

La 1 mai 2023, prin intermedul poștei electronice, avocatul Tighinean Sorin, în interesele lui Eșanu Valentin, a depus referința și apelul incident, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 362^1 alin. (1) CPC.

Aprecierea instanţei de apel:

Examinând materialele cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră apelul depus de Sorochin Iuri, cât și apelul incident declarat de Eșanu Valentin ca neîntemeiate şi care urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii instanței de fond, reieșind din următoarele motive.

Conform art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În accepţiunea art. 373 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Colegiul civil reliefează că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43). Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, stabileşte că o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menţionează că art. 6 CEDO garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub

aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Colegiului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat şi legislaţia în vigoare.

Colegiul civil constată că, prima instanţă a determinat corect raportul juridic dedus judecăţii, circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanţilor la proces.

La judecarea cauzei în ordine de apel, Colegiul a stabilit că prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria și nr. MAI05154591 din 18 decembrie 2020, ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art. 354 Cod contravențional, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 6 u.c. (300 lei), pentru faptul că la 22 iunie 2020, ora 14.48, l-a acostat pe Sorochin Iuri cu cuvinte jignitoare, afectându-i onoarea și demnitatea (f.d. 7).

Din conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție seria și nr. MAI05154591 din 18 decembrie 2020, și anume pct. 18, rezultă că pârâtul a recunoscut săvârșirea contravenției, acceptând sancțiunea stabilită, fapt confirmat prin semnătura persoanei în acest sens.

La 25 martie 2021 reclamantul Sorochin Iuri a expediat în adresa lui Eșanu Valentin o somație privind repararea prejudiciului cauzat prin care îi solicită ultimului, pe lângă prezentarea scuzelor, încasarea sumei în mărime de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor în sumă de 100 lei (f.d. 8, 9).

Având în vedere că solicitările din cererea prealabilă au fost ignorate de către pârât, Sorochin Iuri a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată prin care a solicitat obligarea pârâtului Eșanu Valentin să prezinte scuze publice atât reclamantului, cât și familiei sale, încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000 lei, constatarea încălcării de către pârât a drepturilor și libertăților fundamentale și compensarea de către ***** a cheltuielilor de judecată suportate.

Potrivit art. 9 alin.(2) lit.f) Cod civil drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

Conform art. 16 alin.(1) lit.g) Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Norma cuprinsă la art. 19 alin. (1) Cod civil prevede că în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel.

La fel, în corespundere cu art. 19 alin. (3) și alin. (5) Cod civil se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform art. 776 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Potrivit art. 1998 alin.(1) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Potrivit art. 2036 alin. (1)-(2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

În același timp, conform art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă. Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție.

În sensul art. 387 alin.(1) Cod contravențional, prin victimă se înţelege, persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenţie, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

În speţă, instanţa de apel va remarca şi jurisprudenţa CEDO, şi anume cazul Ziliberberg contra Moldovei (hotărâre din 1 februarie 2005), unde Curtea a reiterat că, în principiu, caracterul general al Codului contravenţional şi scopul pedepselor, care este atât de a pedepsi, cât şi de a preveni, sunt suficiente pentru a arăta că, în

sensul articolului 6 al Convenţiei, reclamantul a fost acuzat de o abatere penală (a se vedea Lauko versus Slovakia, hotărâre din 2 septembrie 1998, Reports 1998-VI, §58).

Prin urmare, contravenţia administrativă este definită prin natura sa ca una penală, or, ca şi infracţiunea, constituie fapta săvârşită cu vinovăţie, însă cu un pericol social mai redus, care la fel este prevăzută şi sancţionată prin lege.

Prin prisma normelor enunțate, Colegiul reține că în condițiile în care Eșanu Valentin a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional, reclamantul Sorochin Iuri este îndreptățit să solicite încasarea prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite ale pârâtului.

Important de menționat că răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate (dreptul de proprietate, la viață, sănătate etc.). De aceea răspunderea pentru dauna cauzată persoanei umane poate avea numai caracter delictual. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil. Componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare şi suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

La caz, reținând vinovăția pârâtului Eșanu Valentin în comiterea contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional, lezarea drepturilor personale ale reclamantului Sorochin Iuri, ca efect al faptei ilicite comise de către pârât, Colegiul conchide că sunt întrunite toate condiţiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale în sarcina pârâtului Eșanu Valentin.

Prin urmare, instanța de fond în mod temeinic a stabilit că reclamantului Sorochin Iuri i-a fost cauzat un prejudiciu printr-o acțiune interzisă de legea contravențională, potrivit art. 45 alin. (1) din Codul contravențional și, în consecință acesta din urmă beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului moral.

Instanţa de apel reține, în acord cu practica CtEDO, care a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce priveşte proba prejudiciului moral, proba faptei ilicite este suficientă, urmînd ca instanţele să deducă producerea prejudiciului moral din existenţa faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu, soluţia fiind determinată de caracterul subiectiv intern al prejudiciului moral.

Reieşind din specificul acţiunii, Colegiul atestă cu certitudine că Sorochin Iuri, în calitate de parte vătămată, a suferit un prejudiciu moral materializat printr-o suferință psihică, care depășește măsura a ceea ce este normal suportabil, prejudiciu moral pe care Eșanu Valentin urmează să-l repare în temeiul art. 2036 alin. (1) din Codul civil, fiind cert că reclamantul a fost victima acțiunilor ilicite ale pârâtului Eșanu Valenitn.

Or, indubitabil, acțiunile ilicite ale pârâtului care a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 354 din Codul contravențional, sunt de natură să afecteze persoana reclamantului Sorochin Iuri prin expunerea acesteia la un comportament neadecvat și intolerabil.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide cu certitudine că drepturile personale ale reclamantului Sorochin Iuri au fost încălcate prin comportamentul pârâtului Eșanu Valentin, susceptibil să-i producă suferințe morale de natură să lezeze demnitatea și onoarea acestuia.

Or, contravenția comisă de către Eșanu Valentin în sensul art. 354 din Codul contravențional - *huliganismul nu prea grav*, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acţiuni similare ce tulbură ordinea publică şi liniştea persoanei fizice, constituie fapte periculoase ce atentează la drepturile constituționale ale persoanei fizice și prejudiciază anumite valori protejate de societate.

În consecință, contrar obiecțiilor din apelul incident, Colegiul concluzionează că pârâtul Eșanu Valentin a acţionat faţă de Sorochin Iuri în mod ilicit şi cu vinovăţie, iar pe cale de consecinţă este ținut să repare prejudiciul astfel cauzat.

În același timp, Colegiul nu poate accepta argumentele apelantului Eșanu Valentin cu referire la faptul că sancționarea contravențională a lui Eșanu Valentin constituie în sine o satisfacție echitabilă pentru reclamant, or, întru valorificarea dreptului de a cere în ordine contencioasă compensarea pagubei cauzate prin contravenție urmează să fie cumulate două condiții necesar obligatorii, și anume să existe fapta contravențională și prejudiciul cauzat în rezultatul săvârșirii acesteia, condiţii care sunt întrunite în situația dedusă judecării.

Așadar pe lângă sancționarea sub aspect contravențional a pârâtului Eșanu Valentin, reclamantul Sorochin Iuri are dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin contravenția comisă de către acesta, în situația în care comportamentul ilicit al

pârâtului față de Sorochin Iuri este demonstrat cu certitudine, acesta fiind factorul care a generat prejudicierea morală a acestuia din urmă.

Prin urmare, Colegiul reține ca fiind întemeiate constatările instanței de fond cu privire la prejudicierea reclamantului Sorochin Iuri prin acțiunile pârâtului Eșanu Valentin, susceptibile să-i producă suferințe morale.

În ceea ce privește modalitatea de determinare a mărimii prejudiciului moral cauzat, instanța de apel reține că potrivit art. 2036 alin. (1) din Codul civil, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța trebuie să ia în considerație atît aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice victimei, cît și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale, nivelul (gradul) suportării de către victimă a suferințelor psihice sau fizice.

După cum rezultă din art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Ținând cont de natura litigiului, precum și valorile morale afectate, este evident faptul că reclamantul s-a aflat într-o stare de stres și disconfort urmare a lezării onoarei și demnității personale, prin acțiunile ilicite comise de către Eșanu Valentin.

Prin urmare, circumstanțele descrise în mod cert conferă reclamantului dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului moral suportat, iar suma de 1000 lei dispusă spre încasare cu titlu de prejudiciu moral reprezintă o satisfacție echitabilă pentru suferințele cauzate ca urmare a acțiunilor ilegale ale pârâtului.

În acest context, Colegiul punctează că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimă.

De asemenea, la determinarea compensației pentru prejudiciul moral o importanță deosebită au avut-o valorile morale lezate pentru persoana învinuită urmare a acțiunilor ilicite ale altei persoane. În cazul suportării unui prejudiciu moral, fiecare persoană prejudiciată acordă o prețuire diferită valorilor lezate.

Prin urmare, având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, statutul social al persoanei, instanţa de apel apreciază că suma prejudiciului moral dispusă spre încasare de către instanța de fond în mărime de 1000 lei, reprezintă o compensație ce ar aduce o satisfacţie echitabilă reclamantului Sorochin Iuri.

De altfel, la determinarea mărimii compensaţiei pentru prejudiciul moral, instanţa de judecată ia în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferinţelor psihice sau fizice, cât şi datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi, importanţa vitală a drepturilor personale nepatrimoniale şi a bunurilor (viaţa, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinţei, secretul personal şi familial, onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională), nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferinţelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pierderea sau limitarea capacităţii de muncă etc.), felul vinovăţiei (intenţia, imprudenţa) persoanei care a cauzat prejudiciul.

Conform practicii Curţii Europene, recunoaşterea încălcării se consideră a constitui o satisfacţie echitabilă în situaţia în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferinţele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că, încălcarea este atât de gravă încât printr-o simplă recunoaştere situaţia morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparaţie echitabilă în formă bănească. Scopul nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu şi preventiv. Finalitatea constatării şi determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacţii echitabile menite să atenueze suferinţele victimei.

Ca urmare, în funcţie de cele constatate şi reieşind din specificul acţiunii, instanţa de apel conchide că la caz, suma de 1000 lei poate fi considerată drept o

compensaţie echitabilă şi suficientă pentru prejudiciul suferit, având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, suferinţele morale, starea de stres şi frustrare cauzate reclamantului prin acțiunile ilicite ale pârâtului.

Or, contrar argumentelor lui Sorochin Iuri, Colegiul civil consideră că mărimea compensaţiei solicitate spre încasare cu titlu de reparare a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei, este una excesivă, motiv din care nu poate fi admisă integral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate. Totodată, urmează a se ține cont și de faptul că, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

În ceea ce privește pretenția privind constatarea încălcării drepturilor și libertăților în raport cu familia reclamantului, instanța de fond corect a respins-o ca neîntemeiată și lipsită de suport probator, nefiind prezentate în acest sens probe care ar demonstra că acțiunile pârâtului Eșanu Valentin ar fi fost îndreptate împotriva membrilor familiei lui Sorochin Iuri.

Mai mult decât atât, din procesul-verbal cu privire la contravenție, cât și actele emise de către organele de poliție se atestă că Eșanu Valentin a fost sancționat pentru acțiunile comise doar în raport cu reclamantul Sorochi Iuri, nu și cu alte persoane.

Cu referire la solicitarea reclamantului privind obligarea pârâtului Eșanu Valentin să prezinte scuze publice, Colegiul notează că aceasta este una nejustificată, în situația în care reclamantul nu a indicat temeiul concret în susținerea acestei pretenții și nici nu a specificat în ce modalitate urmează a fi prezentate acestea.

Or, reclamantul nu și-a valorificat acțiunea în sensul Legii cu privire la libertatea de exprimare, ci a invocat lezarea dreptului său la respectarea onoarei, demnității și reputației profesionale, ca efect al acțiunilor prejudiciabile comise de către pârât, motiv pentru care cerința privind obligarea pârâtului Eșanu Valentin să aducă scuze publice este nejustificată și lipsită de temei legal.

În partea ce ține de cheltuielile de judecată, se reține prevederile art. 82 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei, iar potrivit art. 90 lit. l) Cod de

procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte alte cheltuieli necesare, suportate de instanţă şi de participanţii la proces.

Art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, stabilește că instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Prin prisma normelor enunțate, reținând probele prezentate în acest sens, instanța de fond în mod corect a dispus încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului taxa de stat în sumă de 100 lei, precum și cheltuielile poștale în sumă de 15,10 lei.

În același timp, instanța de apel consideră că cerința reclamantului cu privire la încasarea sumei de 100 lei pentru întocmirea procurii este una neîntemeiată, nefiind stabilită legătura de cauzalitate și necesitatea acestui înscris pentru desfășurarea procesului contravențional.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că soluţia dată de instanţa de fond este una justă și întemeiată, corespunde cadrului legislativ şi normativ pertinent, aplicabil speţei, iar poziţia apelanților expusă în cererea de apel și în apelul incident nu poate fi admisă, deoarece se reduce, în marea sa majoritate, la critici formale, lipsite de suport probant şi în lipsa unei justificări legale.

O astfel de abordare, însă, nu poate fi reţinută şi admisă de instanţa de apel, deoarece prin conţinutul său nu indică la o altă stare de fapt şi nu răstoarnă situaţia constatată de instanţa de fond, bazată pe normele de drept material pertinent, astfel, Colegiul consideră apelurile neîntemeiate şi care urmează a fi respinse, cu menţinerea hotărârii primei instanţe pronunţată în cauză.

Distinct de cele relatate, prin prisma jurisprudenţei CEDO, şi anume, cauza Rebait şi alţii contra Franţei nr. 26561/1995, unde Comisia a menţionat că „...art. 6 § 1 al Convenţiei, nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, astfel Colegiul judiciar consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Având în vedere constatările indicate supra, raportate la cadrul legal enunțat, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel depusă de Sorochin Iuri și apelul incident depus de reprezentantul apelantului, *****, avocatul Sorin Tighinean, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2022.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel depusă de Sorochin Iuri și apelul incident depus de reprezentantul apelantului, *****, avocatul Sorin Tighinean.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** cu privire la obligarea prezentării scuzelor publice, încasarea prejudiciului moral, constatarea încălcării drepturilor și libertăților fundamentale și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Ion Țurcan

Judecătorii — Ina Dutca

Ala Malîi